

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v pouku in zabavo.

Izhaja vsakega prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v sementiških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravništvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Namanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 24.

V Ljubljani, 16. decembra 1897.

Letnik X.

Vabilo na naročbo.

Reči smemo, da je postal v desetih letih »Domo ljub« pravi prijatelj slovenskim hišam. Vsak mesec dvakrat gre v obilnem številu med ljudi, poučevati jih in zabavati. Pravim: v obilnem številu. Za to zahvalimo se najprej Bogu, ki je blag slovil naše delo, hvala pa tudi Vam, srčna hvala, bravo! in naročniki »Domoljuba«. Toda lahko bi bilo še več naročnikov, nikakor se ni njih število toliko, da bi ne moglo biti večje. Vsak naročnik dobodi še jednega, in lepa truma nas bo. Če le moreš utrpeti 80 krajcarjev, daj jih, ne bode ti žal. »Domoljub« obljubuje že sedaj, da bode še bolj skrbno poročal dragim bravcem o raznih dogodkih naše domovine, države, sploh celega sveta. »Domoljub« ima že pripravljenih več lepih, zanimivih povestij, katere bodo vse prav zelo razveselile bravce, stare in nove. Tako preskrbiš svoji družini lepega, podučnega in kratkočasnega berila. Ali ni to nič vredno? Mar ne zveš rad novice iz celega sveta? Zato pa le naroči »Domoljuba«.

S tem pa storiš tudi dobro delo. Saj veste, dragi bravo!, s kom in zoper koga se nam je boriti. Boriti se nam je s sovražnikom, ki nam hoče vzeti vero in narodnost. Liberalci spodkopujejo ugled vere in duhovščine, pravijo, da vera nima nič opraviti z javnim življenjem, da je manj v nevarnosti ko narodnost, da moramo biti prej in bolj narodni ko verni. Zs prav; kaj pravite, po čim Vas bo Bog sodil? Ali bo vprašal: ali si Slovanec ali Nемеc, ali Lah ali Turk? Ne, ampak vprašal bo: ali si bil veren katoličan, ali si živel po veri ali ne? In potem Vas bo Bog sodil. Nikar se ne dajmo motiti: prva stvar, ki nam mora biti pri srcu, je naša večna sreča v nebesih. Kdor pripozna, da je Bog, ta mora pripoznati, da moramo vsi težiti po njem, ki nas je vslyanil. Nebesa in Boga pa moremo doseči le po veri in v veri in to le v katoliški veri. Zato nam

mora biti vera prva in najsvetejša stvar. Vse moramo delati tako, da se sklada z vero in njenimi zapovedmi. Z zapovedmi svete vere sklada se pa tudi ljubezen do naroda svojega. Kaj pa je narod? Narod je skupina ljudij, ki jih veže jeden skupni jezik in jedno pokolenje, ki imajo iste šege in navade. Če nam Kristus ukazuje: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe«, koliko bolj moramo tedaj ljubiti tiste, ki so nam prav posebno blizu radi jezika in skupnega izvira. Razvidno je toraj, da ima narod in narodnost svojo najmočnejšo oporo v veri, dasi to liberalci taje. — Drugi sovražnik, zoper katerega se nam je boriti, pa so socijalni demokratje. Leti učé, da ni Boga, s tem nam hočejo vzeti vero, razbiti hočejo družino in družbo, vzeti nam tudi narodnost, vzeti ljubezen do domovine. Ti obojni sovražniki so zviti in prekanjani. Pogubne svoje nauke trosijo po časopisih in tako okužujejo naše slovensko ljudstvo s pogubljevimi in nevarnimi nauki. In v kolikem številu zahajajo časopisi te vrste med ljudstvo! Saj tudi lahko: socijalnim demokratom plačujejo judje, da zmorejo na pol zastopj izdajati svoje časopise, liberalci pa sami mnogo žrtvujejo zanje. Tako nam blatijo naše najsvetejše svetinje in skušajo odtujiti srca domu in veri. Mar bomo to mirno gledali? Ne, zdramimo se vendar in začnimo boj, hud boj zoper obojnega sovražnika. Ze pri krstu prisegli smo pri Kristusovi zastavi, da hočemo ostate zvesti sinovi sv. cerkve. Ta zvestoba naj se kaže povsod in tudi pri časopisih. Tu moremo dobri stvari premnogo pomagati, ker, čimbolj se širijo katoliški časopisi, tem manj mora biti protikatoliških, tem bolj pa tudi ljudstvo vsled branja časopisov spozna svoje sovražnike in se jih ogiblje. To je tisto dobro delo, katero lahko storite s tem, da naročite »Domoljuba«. Le malo jih je, ki morejo govoriti v zbornicah in po shodih

v prid domovini, malo jih je tudi, ki ji služijo s peregom, a nebroj je onih, katere je Bog oblagodaryl s časnim premoženjem in leti morejo in morajo podpirati dobro stvar z denarjem. Koliko zgledov bi vam lahko navedel, ko si je priprosti delavec prihranil in odtrgal od ust one krajcarje, katere je izdal za kak dober časopis; ni bil dolžan tega storiti, ker mu denarne razmere niso pustile, a storil je vendarle.

Če se naši nasprotniki tako potegujejo za slabo, krivično, lažljivo stvar, mar se ne bomo mi potegnili za dobro, pravično in resnično? To pa storimo z naročevanjem dobrih, poštenih, katoliških časopisov. Nikdo nam ne bo očital, da se hvalimo, ako rečemo: tak list je »Domoljub«. V vseh desetih letih, kar zahaja med Slovence, ostal je vedno zvest staremu geslu: vse za vero, dom, cesarja. Vedno je kazal bravcem, kje je resnica in pravica, vedno jo je branil, ako so jo napadali naši sovražniki. In tak ostal bo »Domoljub« tudi prihodnje leto. Skušal bo še bolj ustreči raznim

željam naročnikov ter jim prinašati več zabavnega berila. Tudi za to bo de preskrbel, da se bodo bralci kaj smejali, ker ni prav, ko bi se vedno tako držali ko na cvetni petek. Da pa ne bode pozabil kaj pametnega svetovati, razume se samo ob sebi.

Vse to obeta »Domoljub« in bo de tudi z bojo pomočjo tudi spolnil. Časi so hudi in resni. Vedno bolj se ločijo duhovni za Kristusa in proti njemu. Nekam moramo stopiti, ker srede tu ni. Ker je pa zagotovljena večna sreča nam vsem, vsakemu posamezniku in celemu narodu, le na strani Kristusuovi, zato se oklenimo njegove zastave, njegove zapovedi ljubezni in pravičnosti spolnujmo tudi v javnem življenju. Da bi to prav spoznali, želimo dragim bralcem obilno nebeskih darov in blagoslova Božjega Deteta, katerega prihod na zemljo bomo praznovali prihodnji božič. Vsem starim in novim naročnikom, vsem bravcem in pospeševavcem našega lista, sploh vsem Slovencem želimo vesele božične praznike in novo leto!

Razgled po svetu.

Kakor je Domoljub zadnjič v naglici poročal, imamo nove ministre, njim na čelu sovražnik Slovanov — Gauč. Res, takoj se je pokazalo, kaj zna ta mož. V Pragi so Nemci Čehom silno dolgo že nagajali, kjer so le mogli, slednjič začeli so jih celo s silo napadati. Tega pa Čehi niso mogli več prenašati in v prvi jezi so pobili nekaj oken in porušili nekaterim židom prodajalnice; vse kar je nemško, moralo je čutiti silo razjarjene množice. Prišli so vojaki, streljali in s sabljami mahali ter sekali, dokler se niso ljudje razpršili. Več je mrtvih in precej ranjenih. Gauč pa je hotel pokazati Čehom, da zna še kaj hujega narediti. Proglasil je v Pragi n a g l o s o d b o. Kaj pa je to nagla sodba? Če koga dobe pri razgrajanju ali hujkanju, ali pa tudi če se jim le tega sumljiv zdi, tirajo ga pred sodišče. Če mu dokazejo, da je to res storil, ga takoj obsodijo v smrt in v dveh, treh urah že ni več med živimi. To je grozno hitro in pritožiti se nikdo ne more. Če ga pa nočejo umoriti, obsodijo ga v ječo od 5 do 20 let. V tem obstoji nagla sodba. Kakor vidite, je to res huda kazen za kraj, katerega zadene nagla sodba. V Pragi ustrelili se niso dosedaj nobenega, toda prav mnogo so jih obsodili v težko ječo. Poleg tega pa morajo biti ob 7. uri zvečer vse hiše, ob 9. uri vse gostilne in kavarne zaprte. 25 bataljonov vojakov zbranih je v Pragi in ti skrbé za red in mir z vso strogostjo. Glejte! V Celovcu, v Gradcu, v Hebu, Žatcu in drugih nemških mestih spravila se je nemška razdivjana druhal nad Slovence in jih poganjala, jim pobijala okna in gorje mu, kdor bi se bil prikazal v tem času na ulicah. Pa vlada niti ganila ni, da bi obvarovala Slovence in Čeha pred nasilstvom Nemcev. Policaji držali so roke križem in gledali, kaj bo. Vojaki so po mestih branili le vladna poslopja, a ne Slovencev. In ko so Bošnjaki v

Gradcu streljali nad množico, katera jih je obsipala s kamenjem, zagnali so Nemci silovit krik, čes, da jih hoče vlada vse zatreti. Ko pa mirnim Čehom vled napadanja zavre kri in si hočejo napraviti mir pred temi nemškimi pobalini, tedaj vlada brani z najbolj silnimi in krvavimi sredstvi Nemce. To je, kar nas jezi in grize. Nobenih nemirov ne odobravamo in nikakih pobojev, dasi nam je razumljivo, da lahko ljudska strast nagloma prekipi. A ne odobrujemo tega, da bi bile za Slované v Avstriji druge postave kot za Nemce. Zakaj nas merite z drugo mero? Mar smo slabejši državljani ko ošabni Nemci? Pravica bodi za vse jednaka, a sedaj ni. Čemu to, jednega kaznovati tako hudo, drugemu, ko je isto storil, pa spregledati vse? Tako je Gauč nastopil svojo službo, s krvjo Slovanov hoče zadovoljiti nemškega malika. In potem naj od njega pričakujemo kaj dobrega. — Gauč skušal se je pobotati z Nemci in Slovani v državnem zboru; levico in desnico hotel je pomiriti. Pa kako? Nemcem priznal je najmanj polovico njih zahtev, levici ustregel je skoro v vsem, a razgrajati, ki pripadajo nemškemu narodu, postali so že tako ošabni, da niso hoteli ničesar vedeti o kakem pogajanju: Gauč naj jim vse dovoli in potem bo mir v zbornici. Slovanom na desnici pa Gauč nobene njih opravičenih zahtev niti spolniti ni hotel, ampak hotel jih je prisiliti, da odstopijo od svojih pravic. Seveda tega niso storili. Gauč si ni naklonil niti levice niti desnice in sedaj gleda naj, kako bo vladal brez državnega zbora. Bomo videli kaj bo; mi smo pripravljeni na vse. Slabše se nam pač ne more goditi kot se nam ze.

Le Ogrji veselé se naših zmed. Ker namreč državni zbor ni sprejelčasne pogodbe, hočejo Ogrji sami do- ločiti to pogodbo. In to bo njim v korist. Najhujši Ogrji

zahtevali so pa še tudi, da naj se Ogrska popolnoma odtrga od Avstrije. No, mi bi ne jokali, če se to zgodi, ker Ogrski tako nič ne koristijo naši državni polovici. Vse to kaže, kak uporen duh preveva Ogrce. Nekateri listi celo trdijo, da je ogrski ministerski predsednik Bani postal velike trume delavcev na Dunaj razgrajati in nagajivo v državnem zboru podpirati z vpitjem in ropotanjem.

Na Nemškem pričel se je državni zbor. Cesar hoče imeti po vsej sili nekaj novih vojnih ladij, a poslanci mu nočejo privoliti, ker bi to stalo obilo denarja. Toda se bi se dali pridobiti za cesarjevo namero, ako jim vlada obljubi kaj storiti. Tako dela tudi silno mogočna katoliška stranka. Poslanci te stranke pravijo: Dovolite, da se povrnejo jezuiti v deželo in mi glasujemo za vladno predlogo. Jezuitov se pa nemška vlada strašno boji, ko bi vendar ravno ti možje zamogli ustaviti silno naraščanje socijalnih demokratov. Vlada je sedaj prav v skripcih. Ali mora spustiti jezuita v deželo ali pa cesar ne dobi novih ladij. Bomo videli, kaj bo iz tega.

V Italiji imajo nove ministre. To ni nič posebnega. Samo to je nekaj posebnega, zakaj so šli stari ministri v pokoj. Prejšnji ministerski predsednik Rudini, hud preganjalec katoličanov, je pri zadnji volitvi mnogo lepega obljubil svojim volilcem. Ker ga pa ni bila volja to spoiliti, se je odpovedal časti ministerskega predsednika in s tem tudi poslanski časti. Dobro pa je vedel, da kralj ne boče nikogar drugega imenoval za ministerskega predsednika, kot ravno njega, kajti ni z lepa vdo-

biti v Italiji moža, ki bi hotel prevzeti tako zmedene razmere v svoje roke in na svojo odgovornost. In zgodilo se je to. Rudini je zopet ministerski predsednik in izbral si je le novih tovarišev. Ker je pa odložil poslansko čast, iznebil se je tudi obljub. Dobro je namreč, da bi ga volilci v prihodnje ne volili, ker zanje ni storil prav nič koristnega. Res, zvit mož je ta Rudini.

Grki in Turki sklenili so zdaj mir. Konec je toraj krvave vojske, ki Grkom ni vzela le obilo krepkih sinov in nekaj utrjenih krajev, ampak tudi blizu 30 milijonov goldinarjev. To za tako majhno deželo kot je Grška, ni mala stvar. Še dolgo časa bodo morali čutiti Grki posledice te nespametne začete vojske.

Zidje bi radi povsod gospodarili. Tudi v Rumuniji začeli so stegovati svoje krepilje po premoženju tamošnjih prebivalcev. Toda ti niso bili voljni dati svoje posesti krivovercem v roko in, prišlo je celo do pretepov, v katerih se je židom godilo slabo. Imeniten žid je brž tekkel k ministru in mu potožil, češ, da jih kristijani zatirajo. Pa jo je skupil! Minister mu je dejal, da so ravno židje tisti, ki vedno povsod nagajajo mirnim prebivalcem ter tako povzročujejo razne nemire. Pokazal mu je tudi nek židovski oklic, ki se konča z besedami: »Sovražnik se mora ukloniti« in pod sovražnikom umevajo židje rumunski narod. Žid odlezel je z dolgim nosom. No, pri nas bi se pa minister že ne upal kaj takega reči, saj država in vlada sama boža žide kjer le more. Tolazi nas le to, da tudi v drugih državah v tem oziru ni boljše.

Listek.

Iz Brazilije.

(Konec.)

Četrto pismo.

Meseca septembra.

Dragi Domoljub!

Kakor ste že dosedaj lahko uvideli, v Braziji ne kaže hoditi sreče iskat in zloznega življenja. Če pa še kdo ni popolnoma prepričan o tem, naj poslušaj še to-le, kar mu zdaj povem: Bolje je na Kranjskem delati za sam živež, ko pa v Braziji za tako malovreden denar in za ta slab živež. Dvakrat na dan zvonijo k jedi, dopoldne ob 9. uri in popoldne ob 3. uri. Dejal sem slab živež. Tukaj ne dobiš leto in dan druge jedi kot fižol in riž, riž in fižol, vedno ista pesem, dan za dnem, mesec za mescem, leto za letom. Z zvoncev kličejo tudi delavce na delo in zjutraj, da vstanejo. Ako ne vstaneš o pravem času in zamudiš delo, plačas 5 do 10 braziljanskih goldinarjev »multe«, kakor pravijo tam kasni. Ta »multa« je kaj nadležna reč, posebno za družine; ako dobro ne opleve kave, zapiše ji »multe« do 200 gl. Kam se boš sel pritožiti, ker je pravica le pri tistih, ki dajejo zaslužek.

Posamezen človek že se lahko kaj prihrani, če ni zapravljivec, in se kmalu tudi povrne domu, ker vožnja ni draga. Vendar je veliko veliko Slovencev v Braziji, ki bi radi prišli nazaj v Evropo. Nekateri so pohajači, ki jeden mesec služijo pri tem gospodarju, drugi mesec pri onem in tako si ne morejo nič prihraniti. Za druge pa je poleg slabega zraka, o katerem smo že govorili, škodljiva tudi hrana, katero smo zgoraj opisali. Kdor ni prav trdnega želodca in si ne more nič drugega privoščiti, kmalu oslabi tako, da ga zgrebejo v umazano braziljansko zemljo. Le rojeni Braziljanci, ki so vajeni tega živeža in zraka, zamorejo to prestajati. To in pa njih posebna pridnost stori, da jih Evropejci ne morejo prekositi. Mimogredé bodi še omenjeno, da so Braziljanci bolj srednje velikosti.

Dejali smo, da braziljanska hrana ni za kranjski želodec in zato si le oni more kaj prihraniti, ki je trdnega želodca, sicer zbolijo in zaslužek jednega tedna mora porabiti za to, da si drugi teden nekoliko pripoljša. Kdor si hoče kaj prihraniti, ne sme nikdar v mesto niti k masi. Ako bi hotel vsako nedeljo in vsak praznik iti k sv. masi, bi ne prinesel nič denarja na Kranjsko, če bi se sploh prišel. Zato pa pusti marsikdo maso in tudi Boga. To

je pa vendar čudno, boste dejali, če gre kdo k maši in vendar ni treba zapravljati. Da pri vas, tukaj v Braziliji je to drugače. Vas ali naselbina je kakih pet ur daleč od mesta ali pa še več in ne moreš se povrniti domu, ako nisi prej kaj jedel in pil. Če je železnica blizu, se pa pelješ in zopet zapraviš denar. Pofeg tega pa moraš vedno vstati o pravem času, da ti ni treba plačat „multe“, tudi moraš opraviti vsako delo prav natanko in točno.

Ker tudi zaslužek ni, kdo ve prida, pomagajo si nekatere družine, da redé prešiče. Pa to v Braziliji ni tako kakor na Hrvaškem, koder se ta živina pase v velikih čredah po gozdih. Tukaj ne smejo prešiči zaiti v gospodarjevo travo, ampak tisti, ki jih redi, mora jih imeti zaprte v kaki ograji, krmlijo jih s turšico, katero nalašč v ta namen sadé. Le tako si morejo včasih želodec pomazati s kako boljšo stvarjo, ohranijo si zdravje in pa hranijo denar, da se zopet povrnejo v ljubo domovino. Komur pa ni mogoče rediti prešičev, ostane večer revež

in vedno bolj postane priklenjen na to žalostno in pusto deželo.

Dragi rojaki! Ako se komu blodi Brazilija v glavi, naj le večkrat bere te-le moje vrstice, katere sem spisal v neglici in prepričan sem, da bode kmalu minilo veselje do novega sveta. Slabo je v Braziliji za Slovence na vse strani, in če se komu vendarle dobro godi, je to reško. Saj tudi slepa kura včasih zrno najde. Večina Slovencev, ki so tukaj, želé priti nazaj, ko bi imeli s čim. Zato ne verjemite lažnjivim agentom, ki Vam obetajo vsega, ne dajo pa nič, marveč še tisto vzamejo, kar imajo: slobodo. Zato ostanite raje doma in prosite Boga, da Vam pomaga križe nositi, če jih preložiš noče, ker se njemu tako prav zdi. V Brazilijo pa nikar!

Ker Vam pred novim letom gotovo ne bom več pisal, zato Vam že sedaj voščim vesele božične praznike in srečno novo leto, posebno pa želim, da bi bila Vaša ušesa in Vaša srca zaprta prigovarjanju in pril'zovanju hinavskih in samopridnih agentov.

Podobe iz življenja.

Sveta noč . . .

(Slika L. Kosar.)

Teško železje na rokah in nogah ga je tlačalo in mu rezalo v meso, kot bi ga kdo zbadal z brušenim mečem. Uprt na mokro steno poleg trdega slamnega ležišča v temni ječi je srepro strmél v gluho noč, ki ga je obdajala.

Skozi malo, s debelim železjem omreženo okno so sijale trepetajoče zvezde s polnočnega neba; njih srebrni trakovi so padali migljaje na umazano slamo, plezali po mokri steni in se poigravali z jetnikovimi zmršenimi lasmi. Slednjic so zopet izginali skozi umazano šipo . . .

V polnočno temo zavite ulice pod jetnikovim oknom ožje nasenkrat, Gosta truma ljudij hiti po njih. Trdi sneg škriplje pod hitrimi koraki. Temno-modro nebo se vpenja od vshoda do zahoda kakor velkanski obok in niti meglice je ni, da bi motila to temno-višnjevo barvo. Bleda mesetina, spojena z lučjo plamtečih zvezd odseva v trdem snegu po visokih strehah, da se ti zdi, kot bi bili nasuti sami beli, bleščeči biseri.

Dasí je pozna noč, so vendar vsa okna razsvitljena; tu pa tam stopi kdo iz gorke sobe v zimski mraz, tedaj se vsuje morje svetlobe skozi pripita vrata, na zmrzli sneg, da zablešči kakor živo srebro, če je obsije žarno solnce. Vse se zavija v gorke suknje, ko stopi na ulice in naglo stopa po opokli cesti, da se ubrani mrazu. Srčno, mir in zadovoljnost bereš na vseh obrazih in žive, dasi nekako rešno zroče oči pod velikimi obrvi ti znajo, da vlada tudi doh v prsih, tudi v nikdar m'rnem srcu, nočoj — mir.

Sveta noč je . . .

Ze spom'n nanjo vzbudi v človeškem srcu neko nezmano srečo, neko neskončno blaženost, katero drugače

malokdaj ali pa nikdar ne občuti. Mislí mu pohité v daljne, daljne čase, tja v mali, Betlehem, kjer se je rodilo človeštvu pred 2000 leti v pol podrtem hlevu izveličanje, kjer je to noč nedolžno dete v Marijinem naročju prineslo človeštvu odgojenje, srečo, mir, po katerem je v greh zatopljeno ljudstvo tisočletja in tisočletja hrepnelo. In v srce mu zaveje globok čut hvalečnosti do neskončnodobrotljivega, vseljubečega stvarnika. Niti sopsti si ne upa tako kakor drugikrat, boječ se, da ne skali one globoke pobožnosti, ki mu je objela nocoj dušo. Vse se mu zdi tako skrivnostno, tako veličastno kot nikdar. Pri srcu mu postane tako gorko, tako mehko, da bi najraje pal na kolena in molil . . . molil večno.

Kdo bi se čudil nocoj, videč, da se orošé oči sosedá, klečečega v osamljenem kotiču domače cerkvice v tistem hipu, ko zadoni s kora najlepša, najkrasnejša pesem, kar jih je človeško uho kdaj šulo:

Mir ljudem na zemlji,

Ki so dobre, svete volje . . .

Se dobro se ne zave in obr'sati mora debeli, gorki solzi, ki sta mu skrivaj zmočili lastni očesi. In tvoja sosedá? Glej jo, tudi ona si briše z veliko ruto vela, orosena lica, in tam dalje, poglej po cerkvi . . . nič kot solze — solze srčne hvalečnosti do stvarnika. Sveta noč, čas največjega veselja za vse človeštvo se izpremeni v hipu v najlepšo daritev, katero poklanjajo človeška srca novorojenemu Izveličerju. Zastonj se trudijo ustna, da bi brala iz debele mašne knjige božične molitve, zastonj se trudijo, da bi molila to ali ono molitev, katero so ponavljala že tolikokrat in tolikokrat; solze deró po licih in srce se krči v prsih pri misli, da ni vredno teške milosti, kakoršno je nocoj poslale nebo.

Toda, ni li spoznanje lastne nevrednosti pred Vsemogočnim najboljša, najglobokejša molitev? . . .

Jetnik se je sklonil ob svoji postelji in poslušal, kaj pomeni nenavadno življenje in vrvenje ob tako pozni, polnočni uri na ulicah. Koliko nočij je že prebil preklinjajoč sebe in svet, ljudi in Boga, preklinjajoč pravico, ki ga je tako težko udarila, in vendar ni še nobeno noč čutil ob tako pozni uri življenja, takega življenja doli na ulicah, kot je nočoj. Rohnele so nevihte, divjali viharji o črnih nočeh, a on je škripal z zobmi in rožljaj z verigami v svoji mokri, samotni ječi, kot bi hotel prepiti, prekričati grom in bobnenje v naravi. Tako je prebdel pogosto celo noč, preklinjajoč lastno usodo, časi mu je prigovarjalo nekaj doli v prsih, da je zaslužil še mnogo, mnogo več za svoje brezštevne hudobije kakor to ječo, da je zaslužil — smrt. Šele proti jutru se je zgrudil onemogel na mokra tla, da je mislil jetničar, ko je našel tako ležečega, da je mrtev — — —

Zivljenje na ulicah je za nekaj časa potihnilo. Zvonovi bližnje cerkve so se oglasili iz visokega, kakor opominjajoč prst v nebo molečega stolpa, da je odmevalo krog in krog v jasno, mrzlo noč, kakor bi se čule mišosvočne pesmi nadzemskih bitij . . .

Zvonili so k polnočnici . . .

Jetnik se je zganil, ko je slišal te mile, v pozni, nenavadni uri še milejše glasove. Vzdrhtel je na vsem telesu, dvignil glavo, kakor bi hotel vprašati, kaj pomeni vse to; tisti hip se mu razjasni spomin, srce se mu bolestno skrči in ustni mu nehote zasepečeti:

„Sveta noč . . . !“

Da, sveta noč, a kje jo praznuje on? Kje? V temni, mokri ječi, vklenjen v težko zelezje. Samo sredi temnih, neprodlnih zidov . . .

Jetnik se zgane in nasloni ob zid. Sapa mu je tako težka, zelezje ga tako tlači, gloda do kostij, kot ga ni še nikdar.

Sveta noč . . . ! In on?

Misli mu pohite preko omreženega okna, preko debelih zidov, ki ga zapirajo že leto in dan, prelete mu gore in doline, reke in gozde, prelete dolgo vrsto let njegovega življenja in on je — v rodni vasi kot mal, nedolžen otrok, bivajoč konci vasi v pol podrti bajti sam s staro materjo.

Revščina in nič kot revščina po vseh kotih, kamor pogledaš. Niti potrebne obleke, niti kruha nimata . . . in vendar kolika sreča vlada v mladem, nepokvarjenem srcu! Ne matere ne očeta nima, ima pa staro mater, ki se trudi, da mu nadomesti oba.

V spomin mu pridr, kako sta obhajala zadnjo sveto noč, predno mu je umrla še stara mati.

Klečal je poleg upognale, sive starke doli pri stranskem altarju in držal sklenjeni roki. Molil ni ker ga je motilo prelepo petje na koru, ker so ga motili z zlatom pretkani plašči duhovnikov pred altarjem . . .

Zadremal je v starkinem krlu . . .

Kolikrat je že spal v naročju stare matere in vendar ni imel še nikdar takih sanj! Videl je, kako se je jasno, z zvezdami posuto nebo naenkrat odprlo tam na sredi

oboka in zažarela je luč, da mu je slepila oči. Vse zvezde so naenkrat obledele in ugasnile pred to lučjo. Iz nebes je splavala truma angeljev, lepših kakor so bili oni pri velikem altarju, in njih perutnice so bile iz samega sivega zlata. Med sabo so imeli malo dete, čigar glavica se je svetila, kakor sonce. In peti so ti angeli peti, kakor še on ni slišal nikdar! Vedel ni kaj pojejo in vendar mu je delo tako dobro, tako mehko, da bi najraje splaval za njimi. Čez nekaj časa priplava za njimi drug angelj, sam, lepši kakor vsi drugi. Ko zagleda njega doli pod sabo, doli na zemlji, krene naglo v zlatini perutnicami, hoteč so ustaviti v hitrem poletu, a ta hip se odkruši od kraljuti mal kosček zlata in peče njemu ravno na lice. Strašno ga speče in že hoče v sanjah zajokati, v tem trenutku pa se spusti angelj iz višav prav do njega, se nagne nanj in ga peljubi na rožna ustna tako mehko, tako sladko, da se vzbudi iz lepih sanj . . . In glej, nad njim je bila skloajena vela stara mati, ki ga je poljubljala tako priarčno, tako vroče na ustna, na licih pa ga je pekla njena šareča — solza . . .

Toda tako polnočnico je obhajal takrat, ko je bil še otrok, nedolžen otrok. Posneje? . . .

Jetnik je globoko vzdihnil. Morda ni je želel te mladostne sreče, te blaženosti? Morda!

Inginita mu je ispred oči ta slika njegove prve, največje sreče in za njo so se mu vrstile druge, slika za sliko, vsaka groznejša od druge.

Kakor če stojimo na kakem hočmu in gledamo pod sabo ležečo ravnino, mahanjo raslečimo pot, ki se vije ob vznožji hriba, se počasi vzdiguje in dospé slednjič na vrh, tako je gledal jetnik v tem hipu vse stene svojega življenja, ki ga je vodile od prve mladostne sreče po največjih pregrehah in ga slednjič privedle na cilj — v ječo, v zelezje. Zhi se mu, da vidikri nedolžnih mtev na svojih omadeževanih rokah, zdi se mu, da mu stopani denarji leže na duši, mu obtežujejo prsa, da ne more sopsti . . .

In on je do danes proklinjal svet in ljudi, Boga in nebesa, zakaj ga je posvetna pravica obsodila v to; sanj tako grozno peko, v molko, dosmrtno ječo!

In vendar je zaslužil — smrt!

Jetnik se stresel, vztrepetal in se zgrudil na trdo slamo . . .

Minila je že dolga vrsta let, odkar ni bilo njegovo oko mokro, a nočoj so mu tekale goste, vroče solze po razkavih licih na okovela prsa — — —

Polnočnica je minila. S srečo, zadovoljnostjo na obrazu, z mirom v srcih so se vračali ljudje iz cerkve . . . Sveta noč je prinesla spravo grešnega človeštva z vchno-usmiljenim stvarnikom, a prinesla je tudi jetniku srečo, mir, mir katerega ni občutil že leta in leta.

Klečal je v kotu ječe in prelivaloč solze molil do poznega jutra . . .

Tako veselo, tako vzvišene svete noči pač nikdo ni obhajal kakor — on!

Razgled po Slovenskem.

Zahvalimo se onim obč. naročnikom „Domoljuba“, kateri so nam že poslali naročnino za l. 1898. ter prosimo, da bi še drugi kmalo to storili; kajti po novem letu bo dobival list le tisti, kdor se bo do tlej za-nj oglasil. Posebno zeló nam ustrezajo oni gospodje, kateri „Domoljuba“ po več skupaj hote sprejemati na svoje imé. Hvala jim za trud!

Ljubljanska škofija osirotela. Iz Dunaja je prišla nepričakovana žalostna vest, da bodo prevzvišeni knez in škof ljubljanski dr. Jakob Missia imenovani goriskim knezonadškofom. Vest je bila res tako nepričakovana, da je sprva kar verjeti nismo mogli. Toda žalibog se je prekmalu pokazalo, da je resnična. S tem imenovanjem zadene ljubljansko škofijo nepopisna izguba, kakor si večje misliti ne moremo. Delovanje Prevzvišenega v škofiji je bilo tako vsestransko, uzorno, plemenito in plodovito, da je v teh 13ih letih, kar je sedel na škofovski stolici ljubljanski, pridobil si neveljivih zatlug za celo škofijo. Povodom obletnice škofovega posvečenja se je dné 9. decembra zato poklonil stolni kapitelj z duhovniki ljubljanskega mesta Prevzvišenemu, v katerih imenu je v iskrenih besedah stolni prošt dr. Klofutar izrazil čutila ljubezni in vdanosti, ker ima Prevzvišeni zapustiti Ljubljano. Prevzvišeni vladika se je zahvalil za izraze vdanosti in ljubezni ter povdaril, da je bilo tudi njemu težko in bridko odločiti se za to, da zapusti škofijo, v kateri je pri duhovščini in ljudstvu našel toliko vdanosti in ljubezni. Zato je na višje prigovarjanje, naj vsprejme gorisko stolico, pojasnil vse svoje pomisleke in ugovore, a ker niso bili vsprejeti, menil je, da je tako božja volja, kateri se more vdati. Zagotavljajoč vse svoje ljubezni in naklonjenosti, dejal je Prevzvišeni, da ostanimo tudi v prihodnje medsebojno združeni v ljubezni in molitvah. — Prevzvišenemu nadškofu želimo na njegovem novem mestu veliko blagoslova božjega, sebi pa naslednika njegovega duha!

Duhovne vaje ali eksercicije za moške v misijonski cerkvi presvetega Srca Jezusovega. Misijonska družba sv. Vincencija Pavlanskega se radostnega srca spominja lanskih duhovnih vaj za moške — ker so vendar ovirala med letom razna misijonska opravila, sklenila je za božične praznike pripraviti mladenčem in močem posebno duhovno veselje. Obhajale se bodo namreč duhovne vaje samo za moške od 24. decembra zvečer do 28. decembra zjutraj v misijonski cerkvi presv. Srca Jezusovega. Uljudno se torej vabi svet in nada naroda, preljudna mladina, srčno bodite pozdravljeni stebri družinski, predragi gospodarji, vsakoršnega stanu — iz Ljubljane in okolice. Udeležujte se te božične slovesnosti s tako vnemo, kakor lansko leto. Vršile se bodo eksercicije po sledečem vsporedu: V petek 24. decembra ob 7. uri zvečer: uvodni govor; v soboto 25. in nedeljo 26. decembra: zjutraj ob 6. uri sveta maša z blagoslovoma, $\frac{3}{4}$ 7. prva pridiga, do-

poludne ob $\frac{3}{4}$ 10. sveti rožni velec, ob 10. slovesna sveta maša, ob 11. druga pridiga, zvečer ob $\frac{1}{2}$ 7. sveti križev pot, ob 7. tretja pridiga, ob $\frac{3}{4}$ 8. sv. blagoslov; v ponedeljek 27. decembra: zjutraj ob 4. uri tiha sveta maša, ob $\frac{1}{2}$ 5. prva pridiga, ob $\frac{1}{2}$ 6. sveta maša z blagoslovoma, dopoldne ob $\frac{3}{4}$ 10. sv. rožni venec, ob 10. slovesna sveta maša, ob 11. druga pridiga, zvečer ob $\frac{1}{2}$ 7. sveti križev pot, ob 7. uri tretja pridiga, ob $\frac{3}{4}$ 8. sveti blagoslov; v torek dne 28. decembra: zjutraj ob 4. uri sklepni govor, sveti papežev blagoslov, sveta maša in skupno sveto obhajilo in potem zahvalna pesem in blagoslov. Kdor se te dni udeležuje, kolikor mogoče, naukov in vredno prejme svete zakramente v katerikoli cerkvi, dobi popolen odpustek in ob sklepu sveti papežev blagoslov s popolnim odpustkom. Kristus naj živi, vlada in kraljuje v krščanskih moških srcih!

Slovenski krščansko-socijalni delavski zvezi so pristopili kot podporni člani gg.: Martin Škerjanec, kaplan v Zag. rju, Jakob Gruden, župnik v pok., Fr. Pavšner, krojaški mojster, Fran Zorec, molar, Helena Jaklič in Jera Palovec iz Ljubljane. — Pristop so nadalje naznanila kršč.-socijalna društva iz Zagorja, Prevalj, Cerknice, Horjula, Št. Petra na Krasu, Sv. Križa pri Litiji in Trbovelj. — Na sv. Štefana večer, 26. t. m., ob 6. uri priredi „Zveza“ zabaven večer za vse kršč.-socijalno misleče delavstvo v dvorani „Katoliškega doma“ na Turjaskem trgu z zelo zanimivim vsporedom: predstavo, petjem in deklamacijo. Pri tej veselici bode tudi prvi-krat nastopil „Zvezin“ tamburaški zbor. — Upanje je, da se vdeležé te prve „Zvezine“ zabave kar le največ kršč.-socijalno mislečih mož s svojimi redbinami. — Z novim letom dobi „Zveza“ svoje krasne prostore v „Katoliškem domu“.

Glasbena Matica. Letos je minulo 25 let, odkar imamo Slovenci „Glasbeno Matico“ in dné 8. t. m. je ona ta važni dogodek proslavila z veličastnim koncertom v „Narodnem domu“, ki se je sijajno obnesel. Mi želimo iskreno, da bi naša „Glasbena Matica“ i nadalje gojila umetno in narodno glasbo v čast božjo in slavo našega naroda.

Javni shod je imelo slov. kat. delavsko društvo v Ljubljani dné 8. t. m. v „Katoliškem domu“, na katerem je poročal državni poslanec dr. Krek ter v obširnem govoru razpravljaj dogodka v državnem zboru. Za njim sta govorila še Gostinčar in Kregar. Shod se je dobro obnesel in dobro bi bilo, ako bi gg. državni poslanci priredili shode tudi po deželi. Ljudstvo mora spoznati, kje so prijatelji, in kje sovražniki. Socijalna demokracija je v državni zbornici sijajno dokazala, da je protislovenska, protisocijalna in protikrščanska, zakaj združila se je s protislovenskimi nemškimi nacionalci, protisocijalnimi judi in protikrščanskimi liberalci. To je stvar, ki se ne dá utajiti in treba je, da se narodu tudi to pové! — Isti dan so imeli tudi socijalni demokratje

shod v ljubljanski »kazin«, na katerem je »učenjaki«. Zadnik hotel poročati o »državnem zboru in delavstvu«, pa je le tako žalostno »otrobo vezal«, da se je celo pri »sodrugih« osmešil.

Zagorski socijalni demokratje so imeli pred kratkim shod. Začelo je zvoniti »Ave Marijo«. Kapelan Šarjanec hoče moliti. Demokratje mu ne pusté. Predsednik je rajše zaključil shod, kakor da bi pustil med zborovanjem moliti. Star mož začne naenkrat moliti na glas. Vest se oglasi. Vse moli za njim. Samo Zadnik in Čobal molčita. Zmagala je katoliška vest.

Kake neumnosti ljudje verjamejo V zadnjem času se od več strani poroča, kako sedaj liberalni in socijalno-demokratski agitatorji ljudi slepe, češ, da so klerikalni državni poslanci krivi, da se je letos žito tako podražilo in s tem seveda tudi moka. Govori se celo da je bilo več ladij napoljenih s pšenico že priplulo iz Amerike do Trsta, pa jim v Trstu niso dovolili izložiti žita na suho. In to so zopet storili klerikalni državni poslanci; najbrže so vsi leteli v Trst in tam ubranili ladijam približati se bregu. Najbolj čudno pa je to, da tu in tam celo ljudje verjamejo takim neumnim lažem. Taka so sredstva, katera rabijo nasprotniki klerikalcev za svojo agitacijo. Kake cene imajo pridelki, tega vendar ne določujejo državni poslanci, temveč židje na borzah. In ravno teh židov verni hlapci so liberalci in socijalni demokratje. Da pa liberalci in socijalisti judov ne prijemajo, pride od tod, ker od njih dobivajo podporo; namesto tega pa bijeje po teh hudobnih klerikalcih, ki so podražena živila toliko krivi, kot lanski sneg!

Nesreče na železnici dogajajo se letos tako pogosto, da človeka res skrbi, kaj bo. Dne 8. t. m. je pri Badenu pod Dunajem skočil s tira jeden voz brzovlaka, v katerem se je vozil tudi gospod deželni predsednik Kranjski baron H. in. Popotnikom se ni zgodila posebna nesreča. — Dne 30. novembra po noči sta trčila dva tovorna vlaka v Storeh na Štajerskem. Več vagonov se je popolnoma zdrobilo.

Prezentovan je župni upravitelj g. Ant. Žnidaršič za žup. Osilnico, g. Jan. Jelenc za žup. Ledine, gosp. L. Rhar za žup. Gojzd in g. Fr. Pavlin za žup. Dragatuš.

Sneg. Na Gorenjskem zlasti okoli Radeč, Kranjske gore itd. padlo je toliko snega (2 metra 30 cm. na debelo) da je bil promet na železnici Lesce-Trbiž za nekaj časa ustavljen.

Odlikevanje. Gospod Fran Gerbič, dobro poznan domači umetnik-skladatelj, je sestavil in vglasbil romantično opero »Kres« ter jo posvetil knezu črnogorskemu

Nikiti. Knez se mu je za to zahvalil v laškavem pri- znalnem pismu ter ga ob tej priliki odlikoval z Danilo- vim redom. Velezslužnemu domačemu umetniku, ki tudi okuša resnico pregovora: »Nihče ni prerok v do- movini«, čestitamo na tem odlikovanju!

Železnica Ljubljana-Vrhnika. Pod predsedstvom ba- rona Švegla (!) se je osnovala delniška družba za novo zgradbo železnice od Ljubljane do Vrhnike.

V Mostah pod Ljubljano se je ustanovilo bralno društvo, kateremu je pristopilo že nad 50 udov. Bog blagoslovi!

Zmrznil je v noči 30. novembra Jernej Prijatelj iz Kališč, občina Lužarji v okraji Velike Lašče, delavec na lesoreznicu Kozlerjev. Vračal se je iz semnja v Turjaku, kjer je prodal kravico in najbrže nekoliko vinjen se vračal proti domu. Padal in vstajal je pogostokrat, na- zadnje obležal in zmrznil, ne daleč od svojega doma. Žalostno zanj in za družino, ki steje šestero majhnih otrok. — Človek ne vé svojega konca.

Nagla smrt. V Kuteževem ob istrohrvatski meji sta dne 30. novembra 67 letni Jožef Prosen in njegova 63 letna žena Marija še slastno povžila večerjo, v sredo zjutraj pa so našli ženo mrtvo — v postelji; mož pa je bil v nezavednosti, hropel je težko, prejel sv. olje in umrl. Vzrok smrti je bil skoro gotovo plin, ker štedilno ognjišče je bilo zvečer zakurjeno, zjutraj pa je zoperno smrdelo.

Drobne novice s Štajerskega. V Laporju je 23. no- vembra pogorelo peterim gospodarjem 14 poslopij. — Nov uradni list boče izdajati o kr. okrajno glavarstvo v Ptuj v nemškem in slovenskem jeziku trikrat na me- sec, seveda bode blažena nemščina imela prednost. — V Šoštanji so pri občinskih volitvah vendar enkrat zma- gali Slovenci. Udeležba pri volitvi je bila prav ogromna. Umevno je, da vsled zmage navdušenje na slovenski strani velikansko. Nasprotniki seveda ne bodo spali, zato bodo Šoštanjski Slovenci morali biti še nadalje oprezni in čuječi. — V Spodajih Gorčah pri Braslovčah je kme- tica Frančiška Rak pustila svojega 3 letnega sinka iz hiše. Otrok zaide v precej globoko gnojno jamo ter utone. — Dne 12. novembra pogorela je vincarija Franca Her- zenjak v Gorenci. Škode je 800 gl., 11. novembra pa vsa gospodarska poslopja Matije Skledarja v Kočičah. Škode je 2000 gl. V obeh slučajih zažgali so nepre- vidni otroci. — V Mariboru so dozidali »Narodni dom« in bo v kratkem ta ponosna stavba pod streho. To po- slopje bo obsežno dovolj, vsa narodna društva vzeti pod streho.

Domači pravdnik.

Kakšne bodo pravde po Novem letu

Samo še kratka doba loči nas od Novega leta. Ta- krat stopit bode v veljavo novi civilno pravni red, to se pravi, od takrat bodo veljala za pravde nova pravila, ki so popolnoma drugačna, kot dosedanja.

Najbolj so se ta nova pravila podobna, so te nove postave slične do sedaj veljavnemu bagatelnemu ali ma- lotnemu postopku, po katerem se vršijo sedaj pravde pred okrajnimi sodišči, ako predmet, za katerega se gre, ni več vreden, ali denarna svota ni večja kot 50 gl.

V takih slučajih torej sodnik razpiše čez tožbo dan. Takrat pridite stranici, ki ste v pravdi, k sodniku, mu razložite vse, kar veste o stvari in ponudite vse, s komur hočete dokazati svoje trditve. Sodnik dá vse to na kratko zapisati v zapisnik, zasliši priče, tudi, ako se mu treba zdi, naprišeže kot priči stranki in, ko je tako preiskal in preudaril vse stvar, izreče razsodbo.

Slično torej se bo obravnavalo po novejši postavi, ki so jo razglasili dne 1. avgusta 1895 in katere stopi v veljavo dne 1. januarja 1898.

Natančno razložiti, kako se bodo treba vesti po tej postavi, tukaj ni mogoče, ker bi bilo preobširno. Strankam bodo tako šla na roke sodišča ali pa odvetniki, katerih se bodo stranke morale posluževati pri vseh tistih pravnih dejanjih, ki se bodo vršila pred sodnimi dvori prve inštanice, torej pred deželnimi in okrožnimi sodišči, ali pred nadsodiščem, ali najvišjim sodiščem, pa tudi pred okrajnimi sodišči, ako bode vrednost predmeta, za katerega bo tekla pravda, višja kot 500 goldinarjev in ako sta na kraju, kjer se vrši pravda, najmanj dva odvetnika nastanjena.

Le kratko hočemo navesti najvažnejša pravila nove postave in potem obrazložiti postopanje pred okrajnimi sodišči, ker tam naš kmet največkrat išče pravice.

Vse posvetovanje vršilo se bo po novejši postavi ustmena. To se pravi, stranke bodo s sodniku ustmeno razložile svoje zahteve in mu jih pojasnile. Motil pa bi se, kedar bi mislil, da se sedaj ne bode nič več pisalo, ali pisano vlagale pri sodiščih. Mnogokaj bode se morale vložiti v tako zvanih »spisih«, osobito, kedar se bodejo

stranke pritoževale proti že izrečenim razsodbam. Toda poglavitno je in vetane ustmeno obravnavanje.

Nadalje bode vse postopanje neposredno. Vsa pravda vršila se bo pred sodnikom in jo bo vodil sodnik. Sodnik bode zbral vso potrebno stvarino, jo vredil in potem sodil. Do sedaj to ni bilo tako; marveč je dobil sodnik, ki je končno sodil, v roke že sklenjeno pravdo v pravnih spisih, na podlagi katerih je potem sodil, razun v malotnem postopku, o katerem smo govorili zgoraj.

Tudi bode vse postopanje javno. To pa ne morda zaradi tega, da bi ta ali oni radovednež paseel pri pravnih svojo radoznalost in prodajal zjala pri sodiščih, marveč zaradi tega, da se vsak državljan lahko prepriča, kako je s pravico v našem cesarstvu. Kjer se bode šlo za stvari, ki se bodejo tikale javne pravdnosti ali pa družinskega življenja, pa bode javnost izključena, kar se mora le odobravati.

Sodnik bode prosto, po svojem prepričanju ocenil vse dokaze in njih vrednost za pravdo, po vestnem predudarku bode izrekel razsodbo.

To so poglavitni predpisi nove postave, po kateri se bodejo, kakor rečeno, v silo pravde po novem letu, upamo, da v korist ljudstva, katero bode iskalo pri sodiščih pravice, ker vršilo se bo vse postopanje hitreje, kot do sedaj in nepotrebnega zavladaevanja ne bode.

O tem, kako se bode postopalo pri okrajnih sodiščih, spregovorimo kratko prihodnjič, da bodejo naši bralci spoznali vsaj najvažnejše predpise nove postave.

Raznoterosti.

(Javen šed.) Katoliško politično društvo v Ljubljani priredi prihodnjo nedeljo dne 19. decembra ob 5. uri popoldne v dvorani »Katol. doma« na Turjaškem trgu javen šed z naslednjim dnevnim redom: 1. Politični položaj; govori državni poslanec dr. Ivan Susteršič; 2. Slovenci in bodbenost; govori državni poslanec dr. Ign. Zitnik; 3. slučajnost. — Povabljeni so vsi društveni člani in somisljeniki.

(Ljudski šed) se vrši v nedeljo, dne 19. t. m., ob pol 8. uri popoldne v gostilni g. Janeza Buharja v Gorenjem Logatcu. Poročal bode gospod državni poslanec dr. K r e k.

(Časnik s podobami „Dom in Svet“.) V Ljubljani izhaja vsak mesec dvakrat list s podobami, ki se imenuje „Dom in svet“. Sedaj je dokončal že deseti letnik. Izprva ni imel podob in je bil majhen. Polagoma pa je rasel in sedaj je že list, ki je ne samo lep, ampak ki tudi po svoji velikosti nekaj zaleše. Prinaša pa mične povesti in podčne spise. Nekateri spisi so zares imenitni, tehtni in tudi za učene ljudi koristni. Zvesti pa so zanimive podobe, ismed katerih so nekatere svete, druge pa poevetne. — „Dom in svet“ je nsmenjen že bolj omikanim Slo-

venem, in ni nikakor za otroke; toliko pripravnejši pa je za take prijatelje naše, ki beró radi kaj več podčnega in razveseljivnega, pa imajo veselje za lepe domače bukve. Dandanes delajo taki tuji in domači časopisi veliko škode, ker delajo zoper sv. vero in zoper poštenost. „Dom in svet“ pa piše smerom goreče za vero in se poteguje za poštenost v pisavi in v življenju. Urednik mu je g. dr. Frančišek Lampe, ki piše za Slovence tudi „Zgodbe sv. pisma“ in jim hoče vselej dajati dobre domače hrane. — Slovenci, ki premorete nekaj goldinarček za veselje in poduk, naročite se na „Dom in svet“ v Ljubljani, ki stane na leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 10 kr., za četrt leta pa 1 gl. in 5 kr. Piše in pošilja se kratko z naslovom „Dom in svet“ v Ljubljani.

(Božične igre v Marijanišču) V ljubljanskem deškem sirotišču se bodo tñdi letos igrale božične igre in sicer jedna kratka igra „Sad dobroteljnosti“ in pa daljša s petjem in lepimi živimi podobami „Še demarotelenskih delovsmiljenja“. Igrale se pa bodo na novega leta dan, nedeljo po novem letu (2. jan.), Sv. Treh kraljev dan (6. jan.) in še nedeljo po tem (10. jan.). Začetek je vselej ob 5. uri zvečer.

(Cesar Napoleon I. — s katekizmom v roki.) Neki francoski škof iz mesta B. zdravil se je okoli l. 1880 v zdravilišču Aix de Baies na Savojskem. Necega dne ga pokličejo k mladej, umirajočej gospej, ki je bila hči nekdanjega alovečega francoskega generala. Mlada gospa je pokazala v pogovoru s škofom toliko žive vere in toliko verskega znanja, da se je škof čudil. Vpraša jo: „Kje ste se, gospa, navzeli toliko pobožnosti?“ — „Gospod“ — odgovori — „zato se imam za Bogom zahvaliti cesarju Napoleonu. Bila sem s svojimi stariši na otoku Sv. Helene. Necega dne me sreča cesar in mi reče: „Deklica — bila sem tedaj stara 10 let — ti si čedna; v nekoliko letih se boš še bolj razvila. Otrok moj, koliko nevarnosti te čaka med svetom! Je-li boš ostala stanovitna, če te ne bo varovala sv. vera? Pa kedo ti bo vere dal? Oče nima nobene, mati tudi nobene. Jaz te hočem mesto starišev učiti. Jutri pridi k meni, pričneva takoj.“ — In hodila sem potem skozi dve leti vsak teden po večkrat k cesarju — s katekizmom pod pazduho. Brala sem krščanski nauk, in cesar mi je vse lepo sproti razlagal. Ko sem spolnila 12. leto, mi je visoki učenik rekel: „Tako, sedaj mislim si podučena zadostno. Treba se bo pridno pripraviti na sv. obhajilo. Zato bom naročil, da pride duhoven s Francoskega, ki bo pripravil tebe na slovesnost prvega sv. obhajila, mene pa na smrt.“ — Cesar je bil vse tako storil. (Mehler, VIII.) Kaj pa naši novodobni stariši? Skrbje le za veselice, gledališča, romane — kaj katekizem!!

(Število zvezd,) katere se dadó videti, je različno; kolikor jasnejše je nebo, tem več se jih vidi. Dobro oko bi moglo uzreti približno šest tisoč zvezd. Polovica njih je vedno pod obzorjem, precejšen del pa jih zakriva para zemskega zraka, vsled česar se ne more ob enem opaziti s prostim očesom več nego 2000 zvezd. Če si pa pomagamo z daljnogledom, se njih število neizmerno pomnoži. Po boljšem daljnogledu se spozna že 600.000 zvezd, dočim pokažejo največje daljnogledne priprave do 60 milijonov zvezd.

(Zanimiva obravnava.) Pred graškim deželnim sodiščem se je vršila te dni zanimiva obravnava. Državno pravdnštvo je tožilo nekega dr. Bruno Wille-ja iz Berlinu zaradi motenja vere. Dr. Wille je namreč 2. julija t. l. na javnem shodu brezvercev smešil vsako vero sploh, zlasti pa krščansko, norčeval se je iz molitve, iz zakramenta, cerkvenih obredov itd. Vlado zastopnik je shod razpustil zaradi teh žaljenj. Dr. Wille je bil sicer oproščen hudodelstva motenja vere, a obsojen je bil na teden dni zapora, ker je skušal poniževati krščanstvo. Dr. Wille se je po pravici zagovarjal s tem, da se na nemških in avstrijskih vseučiliščih uče ravno isti nazori, katere je razkladal on. Na vseučiliščih se dan na dan smeši vse, kar diši po kaki veri, taji se Bog, neumrjčenost duše,

taji se prostost volji, a nikomur se nič žalega ne zgodi. Če se pa ti nauki trosijo med ljudstvo, če se ti nazori v življenju dejansko izvajajo, pa pride državi pravdnik s kazenskim zakonom nad tiste, ki so prav za prav žrtva e. kr. vseučiliščnih profesorjev zapeljivcev! O doslednost, kje si?! Pri izvirku je treba začeti, na vseučiliščih je treba pometati — tam naj v prvi vrsti išče posla državni pravdnik!

(Topevi brez ognja in poka.) Neki francoski častnik, polkovnik Humbert, je iznašel top, s katerim se bode dalo streljati brez ognja in poka. Francoska vlada je dala poskusiti ta top in poskušnja se je obnesla povoljno.

(Velikansko ribo) so vjeli srbski ribiči v Donavi blizu Oršove. Rib tehta 198 kilogramov, vredna je 400 goldinarjev.

(140-letni starček) se nahaja v zavetišču za onemogle v Moskvi na Ruskem. Kuzmin — tako mu je ime — je dolgo časa živel v Sibiriji, kamor so ga pregnali zaradi nekega zločina. Glava starčkova je gladka kakor jabolko, brez kakega lasu, a koža v njegovem licu je zgubana, kakor na posušenem jabolku. Kuzmin prosi, naj mu dovolijo mesečno podporo, ker se nadeja, da bode še živel. Res, vsi njegovi sorodniki so živeli dolgo. Očetu njegovemu je bilo 150 let, materi 109. Starec je imel že 50 let, ko je bil Napoleon s svojo vojsko v Rusiji. Sibirijo pozna Kuzmin kakor nihče drugi in pripoveduje o zlatu, koliko se ga nahaja v tej deželi. Pravi da mu je življenje podaljšalo to, ker je užival ostre stvari, kakor hren, česenj in redkev. Kuzmin pravi, da so bili ljudje v njegovi mladosti boljši, mirnejši in poslušnejši, nego so zdaj. Zdaj hrepeni vse za zlatom — vsi ljudje so zdaj bogati, nimajo pa dušnega miru. Res zanimiv starček to!

(Dober pomoček.) Mlademu zakonskemu možu, ki se je poročil z ženo, po novi šegi vzgojeno, dal je prijatelj te-le nasvete: »Če hoče tvoja žena »omedleti«, odstrani vse, kamor bi se mogla vnesti. Kmalu ji bo odleglo. Ako toži, da jo »glava boli«, daj ji hitro moderni klobuk na glavo. To gotovo pomaga. Ako leži tvoja žena na naslanjaču in toži, da čuti neko »utrujenost« po udih, stopi k oknu in reci ženi, da njena najboljša prijateljica gre mimo v novi obleki. Takoj bo skočila po koncu in lahko stala.

(Ohladil je je.) Jurij Benko je cel dan delal na čezji in se je ze veselil, kako bo doma lepo na gorkem použil toplo juhuco. Pa urezal se je. Žena Lenka oglašila se je izza peči: »Jurče, ni vode. Pojdi na studenec ponjo; za te je tako vsejedno, če gre dež, ker si že moker!« Jurij vzame mirno škaf in gre po vodo. Ko pride nazaj, izprazne škaf nad Lenkino glavo in pravi: »Tako Lenka, zdaj si pa tudi ti tako mokra kakor jaz; zdaj greš lahko sama po vodo.«

Narodno gospodarstvo.

Shod Rajfajzenovih posojilnic se je vršil dnj 25. in 26. oktobra na Dunaju, kjer so imeli razpravljati odposlanci Rajfajzenovih posojilnic vseh dežel o združitvi deželnih posojilniških zvez v jedno avstrijsko zvezo. Minister Ledebor je govoril o Rajfajzenovih posojilnicah zelo naklonjeno. Odposlanec Tatk iz Silezije je hvalil koristi jednotnega postopanja pri vseh avstrijskih Rajfajzenovih posojilnicah, ki nastane, če se za vse dežele zveze napravi osrednji avstrijski odbor na Dunaju. Slovenski odposlanec dr. Sustersič zagovarjal je misel popolne enakopravnosti in enakovrednosti vseh narodnosti v tem odboru. Shod je sprejel več resolucij, z mnogim dobrim zrnom, vendar v celoti ni dosegel pričakovanega uspeha. Na shodu dane je bilo tudi zanimivo poročilo o stanju Rajfajzenovih posojilnic. Na Avstrijskem je danes 1500 Rajfajzenovih posojilnic, torej od l. 1895. za 500 več. Članov je 135 000, ko jih je l. 1894. bilo le 56 000. Lastno premoženje pri Rajfajzenovih posojilnicah znaša $1\frac{1}{4}$ milijona goldinarjev; uloženi je bilo hranilnih ulog za $17\frac{1}{2}$ milijonov goldinarjev, izdano posojil za $18\frac{1}{2}$ milijonov. Rezervni fondi znašajo 200 000 goldinarjev.

Letošnja premovanja goved so se vršila po objavljenem programu meseca oktobra v Gorenji Vasi, v Ribnici in v Vipavi. K premovanju v Gorenjo Vaso so dne 18. oktobra t. l. prignali 15 bikov, 28 krav in 19 telic, torej skupaj 62 goved. Premije za bike so dobili: Franja Tavčar z Visokega (25 gld., katera je pa to darilo prepustila za druge), Ant. Pintar iz Stranske Vasi (15 gld. in od prvega darila 5 gld.), Martin Brénce iz Gorenje Vasi (15 gld. in od prvega darila 5 gld.), Ivan Bogataj iz Dolenje Dobrave 10, Ivan Krmeij iz Bukovega Vrha 10 gld., Anton Kržišnik iz Bukovega Vrha (10 gld. in od prvega darila 15 gld. kot posebno nagrado za raz-

stavljeno lepo plemeno goved v vseh treh skupinah.) Premije za krave so dobili: Jernej Ramovš iz Poljan 20, Helena Cadež iz Poljan 15 gld., Franja Tavčar z Visokega (10 gld., katera je pa to darilo prepustila za druge) Anton Kržišnik iz Bukovega Vrha, Pavel Oblak iz Gorenje Vasi, Alojzij Grošelj iz Dobja in Francisek Furlan iz Gorenje Vasi po 10 gld. — Premije za telice so dobili: Ivan Dabeljak iz Hovatelj 20, Pavel Oblak iz Gorenje Vasi 15, Anton Kržišnik iz Bukovega Vrha, Alojzij Grošelj iz Dobja, Franja Tavčar iz Vrsokepa in Helena Cadež iz Poljan po 10 gld. — K premovanju v Ribnico so prignali dne 21. oktobra 13 bikov, 49 krav in 36 telic, torej skupaj 98 goved. Premije za bike so dobili: Ivan Zabukovec iz Malih Slivic 25, Francisek Kljua iz Gorenje Vasi 15, Ivan Arko iz Dan 15, Ivan Kromer, iz Dolenje Vasi 10, Fran Andoljšek iz Vel. Poljan 10, Ivan Ilo iz Gorenje Vasi 10, Bernard Kovačič iz Sodražice 10, Francisek Kljun iz Brež 10 gld. — Premije za krave so dobili: Francisek Arko iz Sodražice 20, Ivan Lovšin iz Ribnice 15, Francisek Dolnar iz Ribnice, Ivan Petelin iz Ribnice, Francisek Piček iz Ribnice in Andrej Podboj iz Ribnice po 10 gld. — Premije za telice so dobili: Anton Prelesnik iz Dolenjih Laz 20, Francisek Piček iz Ribnice 15, Andrej Podboj iz Ribnice, Franc Andoljšek iz Poljan, Ivan Matej iz Prigorice, Mihael Čampa iz Nemske Vasi po 10 gld. — K premovanju v Vipavo so prignali dne 23. oktobra 9 bikov, 30 krav in 26 telic, torej skupaj 65 goved. Premije za bike so dobili: Ivan Ferjančič iz Vipave 25 gld., Francisek Ferjančič iz Budanj in Ivan Lovrenčič iz Vtpave po 15 gld., Leopold Zgur iz Goč, Matija Koritnik iz Lozic po 10 gld.

Prihodnja številka „DOMOLIUBA“ izide dne 5. januarija 1898 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 11. decembra:	54	69	71	10	32.
Graec, 11. decembra:	23	63	65	26	54.
Trst, 4. decembra:	2	34	24	7	46.
Lina, 4. decembra:	6	37	29	65	63.

Kmetovalcem kateri se hočejo poučiti o maršlem, kar koristi njihovemu nepelnemu gospodarstvu, priporočamo knjžalec

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska rasprava
Spisal Iv. Belec, *inšpik.*
Cena 20 kr., po pošti 23 kr. Dobiva se v Katoliški Tiskarni.

Vsprejme se

učenec

zdrav in krepek, kateri zna pisati in brati in ima veselje do vrtnarstva pri *Luki Tomšiču*, ertnarju v Ljubljani. 229 1-2

Tržne cene v Ljubljani.

15. decembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica m. st.	12 60	Špeh, povojen, kgr.	— 68
Rež	8 30	Surovo maslo,	— 80
Jecmen	6 40	Jajce, jedno	— 8
Oves	6 80	Mleko, liter	— 10
Ajda	8 80	Goveje meso kgr.	— 64
Proso	7 50	Telčje	— 68
Koruza	6 80	Svinjsko	— 56
Krompir	2 50	Kc. novo	— 86
Leča hktl.	13 —	Pišanec	— 45
Grah	14 —	Golob	— 17
Fizol	9 —	Seno, 100 kgr.	1 96
Maslo kgr.	— 94	Slama	1 70
Mast	— 72	Drva trda, 4 kub. mtr.	7 —
Špeh, svež	— 60	» mehka	5 —

X. zvezek: P O V E S T I Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani. Tudi III., IV., V., VI., VII. in VIII. zvezek so še v zalogi.

Od vseh avstrijskih škofov potrjen in od vis. s. kr. ministarstva za uk in bogoslužje pripuščen!

mali, srednji in veliki katekizem ali krščanski nauk

v slovenskem jeziku, kateri bode v rabi po avstrijskih ljudskih šolah pod naslednjega šolskega leta nadalje, je ravnokar izšel ter se dobiva

mali po 15 kr., srednji po 32 kr. in veliki po 40 kr. v prodajalnici katol. tisk. društva v Ljubljani

(E. Ničman) Kopitarjeve ulice.

Prodajalci dobé primeren popust.

Podpisana uljudno naznanjam, da sem od 1. svoje

trgovina z umetnimi cveticami

iz Stonevih ulic preselila

v barako Miklavcevo, za vodo ob škofiji.

Priporočam svoje izdelke: šopke, vence itd. slavnemu občinstvu, klati predstili duhovščini za cerkveno porabo. — Prodajam tudi vsakovrstno kramarsko blago.

Razprodajalec dovoljajem primeren popust.

V. Eisner.

,Pri ovetlicah'.

100 do 300 grd.

na mesec lahko pošteno zasluži ali herni ter povsed brez zgube, ako hoče prodajati postavne depozitne srečke in državna pisma.

Ponudbe na Ludevika Oesterreicher, Budapest VIII, Deutschgasse 8. 459 10-1 733 10-7

Ljudska posojilnica,

v Ljubljani, Gradišče št. 1.

Obresti za hranilne vloge 4 1/2 % brez odbitka, rentni davek plača hranilnica iz svojega.

200 9

832 1-1

Stanje dne 30. novembra 1897.

(18mesečni obstanek.)

Posojila	gld. 606.741-30	Udov 426 z vplačanimi de-	
Naložbe pri hranilnicah, bankah, poštah hranilnici in gotovine	gld. 59.323-52	lež	gld. 2.752-11
		Hranilni vlog	614.250-19
		Bančni reeskomp	30.815-20
		Raifajsonim posojilnicam posedila	gld. 258.481-37.

Prometa v 11 mesecih, od 1. januarija do 30. novembra 1897, gld. 3.171.654-38.

V vsakem poštno-oddajnem okraju, v vsakej fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zapeljiva oseba kot 104 10-10

zaupni mož, posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zasluzkom od nekoga, mnogo let obstoječega avstrijskega podjetja prve vrste. Pisarne ponudbe pod „V. u. G.“, Gradec, post. rest.

Prodá se iz proste roke novo zidana hiša v Vodmatu, katera je 10 let davka prosta. Natančneje se pozivé pri upravništvu „Domoljuba“.

HUGO IHL v Ljubljani

Najvažnejše za gospode krojače.

Vsak izmed gospodov,

kateri veliko suknenega blaga na leto potrebuje, se s tem uljudno opozarja, da bo kmalo sestavljena moja

pomladanska kolekcija (muštri)

s čisto novimi vzorci solidnega blaga in nizkimi cenami. Jami se za naročilo in brzo postrežbo. Sestavljeni cenik hladevin in podlog je priložen. Kdor želi vzorce, naj mi pisмено naznani do 1. svečana 1898. Uzorci so poštnine prosti, enako tudi pošiljatev blaga z povzertjem čez 10 gld.

S spoštovanjem

Hugo Ihl.

Suknena pošiljateljaska trgovina.

Špitalske ulice štey. 4.

Oelzova kava

je najboljši in najčistejši primesek h kavi.

149 25-21

Cestite gospodinje! Zahtevajte in kupujte to kavo!

Prodaja se v rdečih zavitkih z belim trakom ali pa v škatljah.

